

Tapaturmien ehkäisytyö Turvakoutsitoiminta

Saara Aakko

Suomen Punainen Risti

22.5.2026

Punainen Risti

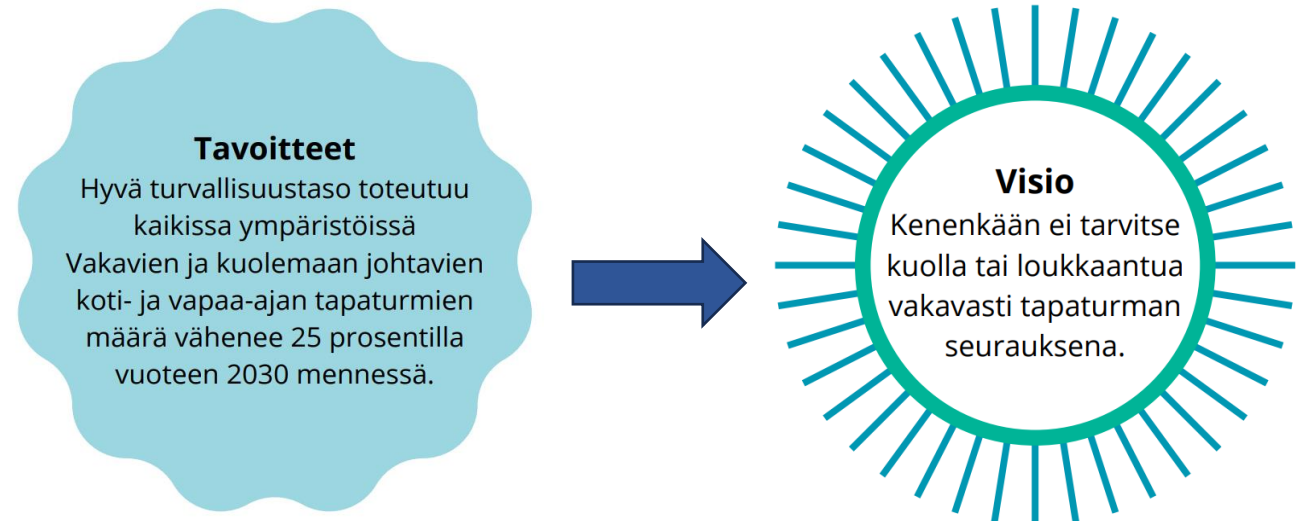
Ihmisellä on vain yksi henki

[KOTITAPATURMA.FI](https://www.kotitapaturma.fi)

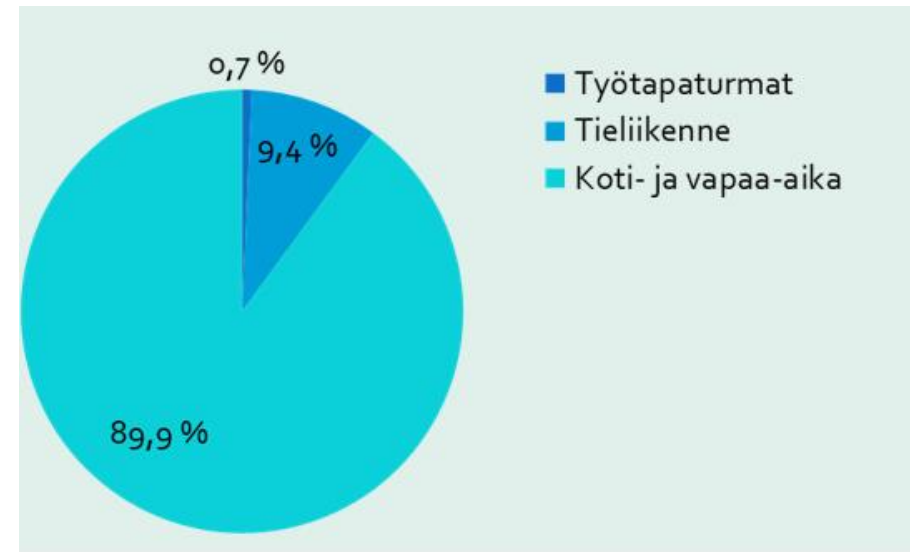
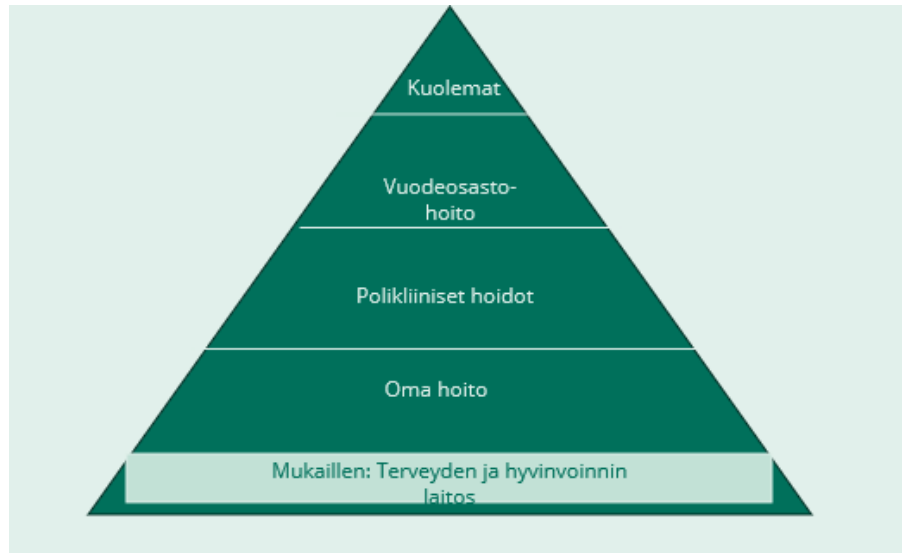
Tapaturmien ehkäisyverkosto

Aivovammaliitto
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
Finanssiala ry
Huimaus- ja Meniere-liitto
Invalidiliitto ry
Liikenneturva
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Luustoliitto ry
Maanpuolustuskoulutusyhdistys
Muistiliitto
Poliisihallitus
Pääesikunta
Sisäministeriö
sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö
Suomen Punainen Risti
Suomen Uimaopetus- ja
Hengenpelastusliitto
Tapaturmavakuutuskeskus
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
Työterveyslaitos
Työturvallisuuskeskus

- Järjestöt ja viranomaiset aloittivat yhteisen työn kotitapaturmien ehkäisemiseksi vuonna 1993.
- Suomen Punainen Risti koordinoi.
- Toiminta perustuu Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn ohjelmaan vuosille 2021-2030.

Tapaturmien ehkäisyverkoston tavoite

Lisätä ihmisten tietoisuutta tapaturmien ehkäisystä: koti- ja vapaa-ajan tapaturmista sekä työ- ja liikennetapaturmista ja vaikuttaa ihmisten arkisiin valintoihin tapaturmien vähentämiseksi.

Toiminta

- Kohdennettu viestintä, jossa korostetaan oman valintojen, käyttäytymisen vaikutusta kotona ja vapaaajalla sattuvien tapaturmien ehkäisyssä.
- Verkko-iestintä: kotitapaturma.fi, tapaturmapaiva.fi & pysypystyssa.fi, koko väestölle suunnattu helpokäyttöinen verkkopalvelu
 - Käyttäjien ohjaaminen eteenpäin kumppanien sivustoille syventävän tiedon äärelle
- Vuosittain toteutettavat kampanjat
- Koulutus: **Turvakoutsi-valmennus**, Arjen turvatunti – verkkokoulutus
- Materiaalit, kuten tarkistuslistat ja oppaat
- Sosiaalisen median kanavat

Makuaistia ja väriä

- Pinnat ja seinät ovat sileitä
- Lattiat ovat tasaisia, eikä lattiassa ole kiveä tai muita esteitä
- Lattianpäällyste on laadunvarainen ja ei irrota
- Lattianpäällyste on laadunvarainen ja ei irrota
- Lattianpäällyste on laadunvarainen ja ei irrota

Käytävien ja oviaukkojen

- Käytävien ja oviaukkojen leveys on riittävä
- Oviaukot ovat riittävästi korkeita
- Oviaukot ovat riittävästi korkeita
- Oviaukot ovat riittävästi korkeita

Käytävien ja oviaukkojen

- Käytävien ja oviaukkojen leveys on riittävä
- Oviaukot ovat riittävästi korkeita
- Oviaukot ovat riittävästi korkeita
- Oviaukot ovat riittävästi korkeita

Pöydät

- Pöydät ovat vakaat, eikä niissä ole kiveä tai muita esteitä
- Pöydät ovat vakaat, eikä niissä ole kiveä tai muita esteitä
- Pöydät ovat vakaat, eikä niissä ole kiveä tai muita esteitä
- Pöydät ovat vakaat, eikä niissä ole kiveä tai muita esteitä

Pöydät

- Pöydät ovat vakaat, eikä niissä ole kiveä tai muita esteitä
- Pöydät ovat vakaat, eikä niissä ole kiveä tai muita esteitä
- Pöydät ovat vakaat, eikä niissä ole kiveä tai muita esteitä
- Pöydät ovat vakaat, eikä niissä ole kiveä tai muita esteitä

Turvallisuutta lapsellesi TARKISTUSLISTA 1-3-VUOTIAAT

Alle 1-vuotiaiden turvallisuuden tarkistuslista

Lapsen huoltaja ja lähiomainen, Huolehdi omasta jaksamisestasi ja keskustele huolistasi lähipiirin kanssa ja/tai esim. neuvolassa. Kiinnitä huomiota omaan media- ja...

Turvallisia vuosia

Turvallisuuden tarkistuslista

Huolehdi omasta jaksamisestasi ja keskustele esim. neuvolassa. Kiinnitä huomiota omaan

Turvallisuuden tarkistuslista

Huolehdi omasta jaksamisestasi ja keskustele esim. neuvolassa. Kiinnitä huomiota omaan

Tietoa tapaturmien ehkäisemiseksi iäkkäille ja heidän läheisilleen

www.kotitapaturma.fi

Paloturvallisuus

- 5 toimenpidettä
- Tapaturmien ehkäisyverkosto yksi toteuttajataho
- Toimenpiteet 28 & 29

Paloturvallisuuden edistämisen yleistavoitteet vuosille 2026–2030

22. Lapsilla ja nuorilla on riittävät paloturvallisuustiedot ja -taidot, eikä yksikään lapsi tai nuori kuole ja vammaudu vakavasti tulipaloissa.
23. Henkilövahinkojen määrä tulipaloissa laskee vuosien 2015–2019 keskiarvosta vähintään neljäsosalla vuoteen 2030 mennessä.
24. Tupakoinnista aiheutuvien tulipalojen ja palovammojen määrä laskee, kun tupakointi vähentyy ja paloturvallisuustoimenpiteitä lisätään.
25. Asumisen paloturvallisuutta lisätään asukkaasta ja asumismuodosta riippumatta, huomioiden erityisesti liesiturvallisuus, turvallinen laitteiden lataaminen ja poistumisturvallisuus.

Paloturvallisuus – Turvallisesti kaiken ikää toimeenpanosuunnitelma 2026-2030

Toimenpide 28.

- Palo- ja poistumisturvallisuuden ongelmat tunnistetaan ja läheiset sekä sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö ja pelastustoimi puuttuvat ongelmiin ennakoivasti. Hyödynnetään RAI-arviointitietoa kohteiden turvallisuuden parantamiseksi.

Toimeenpano

- SPR:n koordinoima Tapaturmien ehkäisyverkosto: Paloturvallisuus on yksi keskeinen sisältö Turvakoutsien pitämässä turvallisuusinfoissa, Tapaturmapäivän kampanjassa sekä verkoston toteuttamassa verkkoviestinnässä (kotitapaturma.fi).

Paloturvallisuus – Turvallisesti kaiken ikää toimeenpanosuunnitelma 2026-2030

Toimenpide 29.

- Lisätään paloturvallisuuskoulutusta ikääntyneille ja erityistä tukea tarvitseville sekä kaikille heidän kanssaan työskenteleville toimijoille:
- läheiset, omaishoitajat, sosiaali- ja terveystoimen ammattilaiset ja opiskelijat, vuokranantajat.

Toimeenpano

- SPR:n koordinoima Tapaturmien ehkäisyverkosto: Paloturvallisuus on yksi keskeinen sisältö Turvakoutsi-valmennuksessa ja Turvakoutsien pitämässä turvallisuusinfoissa, Tapaturmapäivän kampanjassa sekä verkoston toteuttamassa verkkoviestinnässä (kotitapaturma.fi)
- **Mittarit:** turvallisuusviestintä, koulutukset

Paloturvallisuus
sisältönä
Tapaturmien
ehkäisyverkoston
toiminnassa

- Paloturvallisuus on **läpileikkaava teema**, joka toteutuu useassa toiminnassa:
 - turvallisuusinfoissa (kasvokkain eri kohderyhmille)
 - Turvakoutsi-valmennuksessa keskeisenä sisältönä
 - Arjen turvatunti -verkkokoulutuksessa (suomi, ruotsi ja englanti kesä -26)
 - verkossa (kotitapaturma.fi)
 - täydennyskoulutuksissa vuosittain
 - Tapaturmapäivän kampanjassa (mm. 2024)

Turvakoutsitoiminta

- Kodin turvallisuusvalmentajana, Turvakoutsina, voi toimia kuka tahansa.
 - Turvakoutseja koulutettu reilut 400, aktiivisesti toiminnassa noin 130
 - Vuosittain infoja raportoitu noin 100-150
 - Suurin osa tilaisuuksista pidetty iäkkäille ja heidän läheisilleen
 - Vuosittain vapaaehtoiset välittävät tietoa tapaturmien ehkäisystä yli 8000:lle ihmiselle eri puolilla Suomea
- Tilaisuuksien kohderyhminä mm.
 - eläkeläisiä
 - omaishoitajia
 - työikäiset
 - naapureita
 - lapsiperheitä
 - maahan muuttaneita
 - tiettyjen sairauksien kanssa elävät, esim. kuurot, sokeat

Infotilaisuudet

Ystävätöiminnassa ja ea-ryhmien tilaisuuksissa, ruoka-avun yhteydessä

Kohtaamispaikoissa

Eri kampanjoiden yhteydessä

Yhteistyötahojen koulutustilaisuuksissa ja tapahtumissa

Palvelutaloissa ja SPR:n Terveyspisteissä

Kerrostalojen asukasilloissa ja kyläyhteisöissä/kyläkahveilla

Kouluissa, päiväkodeissa, neuvoloissa
Kirjastoissa, kauppakeskuksissa, messuilla

Eläkeläisyhdistysten kerhoissa,
harrasteryhmissä

Kuva: Tiia Inget /
Suomen Punainen Risti

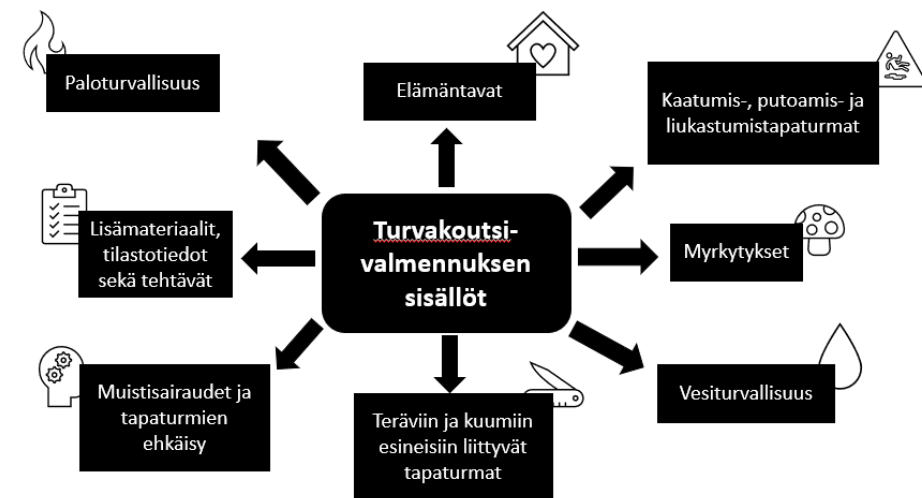

Kuva: Pia Jylänki, Mira
Carlenius / Suomen
Punainen Risti

Turvakoutsi-valmennus

- Kokoaa yhteen ajantasaisen tiedon ja käytännönläheiset keinot tapaturmien ehkäisyyn.
- Osallistuja saa valmiuksia parantaa turvallisuutta omassa arjessasi ja järjestää hyödyllisiä ja osallistavia turvallisuusinfoja työssäsi, vapaaehtoistoiminnassa tai yhteisössäsi.
- Valmennus on kaksiosainen: osa 1 käsittelee yleisimpiä koti- ja vapaa-ajantapaturmia, muun muassa:
 - Kaatumisten ehkäisy
 - Paloturvallisuus
- Osassa 2 käydään läpi, miten voit suunnitella ja toteuttaa turvallisuusaiheisen infon tai tilaisuuden matalalla kynnyksellä ja käytännönläheisesti.

Turvakoutsi-valmennuksen sisällöt

Paloturvallisuus sisältönä

Paloturvallisuus verkoston koulutuksissa

- Perustuu ajankohtaiseen tilannekuvaan kotien paloriskeistä
- Keskittyy arjen ennaltaehkäisyyn: liesi, sähkölaitteet, kynttilät, tupakointi
- Sisältää turvalaitteiden käytön (palovaroitin, sammutusvälineet)
- Korostaa poistumisturvallisuutta ja varautumista
- Huomioi riskiryhmät, erityisesti ikääntyneet
- Kouluttaa myös toimintaan tulipalotilanteessa

Teemana infoissa

- Paloturvallisuus ei näy aina erillisenä otsikkona infoissa, mutta se on käytännössä mukana valtaosassa kodin turvallisuuteen liittyvistä infoista.
 - näkyy suoraan $\approx 20\%$
 - mukana sisällössä jopa $\approx 2/3$ tilaisuuksista
- Usein infoissa mukana ns. ”Turvakoutsilaukku”, jossa palo- ja häkävaroitin, sammutuspeitto jne.

Arjen turvallisuus

- SPR, Helsingin ja Uudenmaan piiri, kouluttaa Vantaalla arjen turvallisuuden taitoja somalin ja arabian kielillä.
- Vapaaehtoiset kouluttajat järjestävät koulutuksia paikallisen osaston ja muiden mahdollisten yhteistyötahojen tukemana.
- Tavoitteena on kouluttaa 400 vantaalaista keväeseen 2027 mennessä.

Ohjelma

1. Johdanto

1. Mitä on arjen turvallisuus?
2. Koulutuksen tavoitteet

2. Kodin turvallisuus

1. Tyypillisimmät tapaturmat
2. Turvallisuutta lisäävät toimenpiteet
3. Varautuminen arjessa

3. Ensiapu ja hätätilanteet

1. Toiminta hätätilanteissa
2. 112 Suomi -sovellus
3. Ensiaputaitojen harjoittelu

4. Paloturvallisuus

1. Palovaarojen tunnistaminen
2. Toiminta tulipalon sattuessa

5. Vesiturvallisuus

1. Turvallisesti uimarannalla
2. Jääturvallisuus
3. Uimataito

6. Palaute ja kiitokset

7. Kouluttajana Punaisessa Ristissä

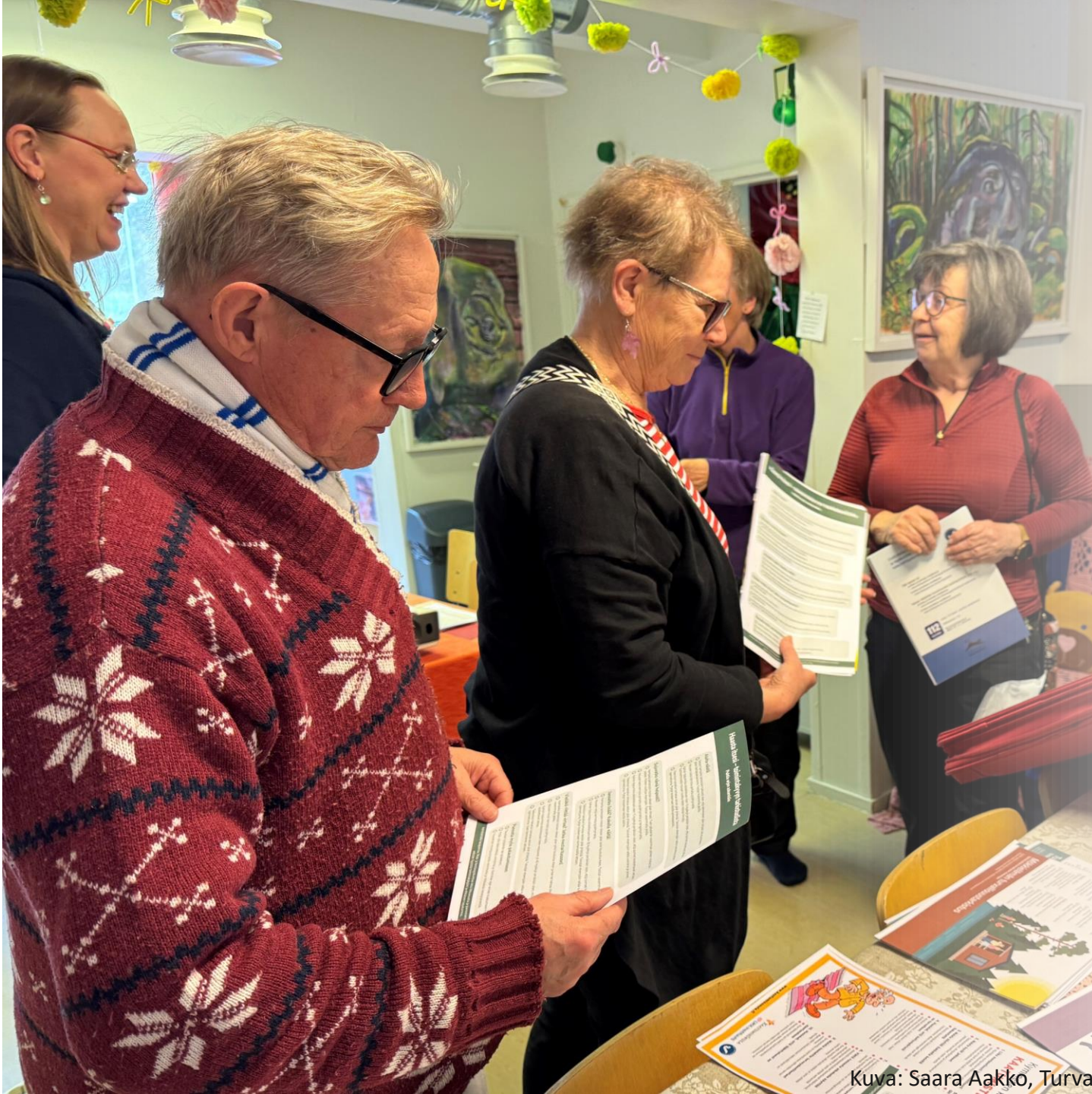
1. Kouluttaja tehtävät ja vastuut
2. Turvallisen tilan luominen

8. Koulutuksen käytännön järjestelyt

1. Koulutuksen valmistelut
2. Markkinointi ja ilmoittautuminen
3. Koulutuksen jälkeen

9. Lopetus

1. Kiitokset ja palautteen kerääminen

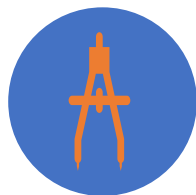
Turvakoutsitoiminnan vaikutukset

- **Keskusteleva ja osallistava toteutus**
 - kokemusten jakaminen ja vertaisoppiminen
- **Arkilähtöisyys**
 - konkreettiset vinkit, esimerkit ja materiaalit
- **Vaikutus käyttäytymiseen**
 - lisää motivaatiota tehdä turvallisempia valintoja
 - 74 % koki saaneensa tietoa ja/tai välineitä turvallisempaan arkeen (n=841)
 - 71 % (n=724) ilmoitti aikovansa hyödyntää opittua käytännössä.
- **Matalan kynnyksen kohtaamiset**
 - tuttuja aiheita, helppo osallistua

Miten Turvakoutsit kokivat toiminnan vuonna 2025?

Kuva: Saara Aakko, Turvakoutsinfo

Turvakoutsit (n=48) arvioivat kohtaamiensa ihmisten saaneen tietoa ja välineitä turvallisempaan arkeen (ka 4,4/5) sekä motivoituneen tapaturmia ehkäiseviin valintoihin (ka 3,7/5).

95 % Tapaturmapäivän tapahtumiin osallistuneista vapaaehtoisista uskoi kohtaamisten lisännen turvallisuustietoisuutta ja ymmärrystä toimintakyvyn merkityksestä.

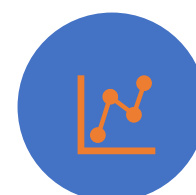
Koutsien tiedot ja taidot vahvistuivat (ka 4,3/5) ja valmius kohdata ihmisiä ja vaikuttaa terveystyöskäytymiseen parani.

Oppimaansa hyödynnettiin työssä, vapaaehtoistoiminnassa ja vapaa-ajalla. Toiminta koettiin mielekkääksi ja sen koettiin edistävän hyvinvointia.

Lähes kaikki kokivat toiminnan vaikuttaneen turvallisuuskäyttäytymiseen, mm. kodin turvallisuuden parantamiseen ja tietoisuuden lisäämiseen.

Täydenniskoulutukset tarjosivat ajankohtaista ja uutta tietoa sekä tukea tiedonhakuun.

Kiitos

Saara Aakko, Suomen Punainen Risti
Terveysten edistämisen asiantuntija
saara.aakko@punainenristi.fi
p. 040 4806973

Punainen Risti

Ihmisellä on vain yksi henki

KOTITAPATURMA.FI